

Προστασία
της Φύσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

LIFE14/GIE/GR/000026

LIFE Natura Themis

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο

«Περιβαλλοντικό Δίκαιο και Περιβαλλοντικές Οργανώσεις»

«Η Εκστρατεία των Περιβαλλοντικών Μ.Κ.Ο. κατά της
Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων»

Ηράκλειο, 11.3.2017

Γιώργος Ι. Πολίτης
Γ.Γ. του δ.σ. της Ε.Ε.Π.Φ.
Δικηγόρος, Μ.Δ.Ε.

Φωτογραφίες από την περιοχή των Στενών του Νέστου

Χρυσαιτοί

Όρνεα στην ταΐστρα

Μαζική Δηλητηρίαση Αρπακτικών Πουλιών στα Στενά του Νέστου τον Φεβρουάριο του 2012

19.02.2012, Στενά του Νέστου: Επτά δηλητηριασμένα αρπακτικά: τέσσερις Χρυσαιοί (*Aquila chrysaetos*), δυο Όρνια (*Gyps fulvus*), μια Γερακίνα (*Buteo buteo*), κοντά σε δύο πυροβολημένα άγρια άλογα.

Αποτελέσματα αναλύσεων: Καρβαμιδικοί εστέρες, πιθανόν *carbofuran*, ή κάποιο άλλο σκεύασμα άκρως τοξικού εντομοκτόνου.

Μερικά από τα δηλητηριασμένα πουλιά στη συνέχεια φαγώθηκαν από θηλαστικά.

Τελικά εκτιμάται ότι θανατώθηκε το 40-50% του συνολικού πληθυσμού Όρνων της ηπειρωτικής χώρας και ολόκληρος ο αναπαραγωγικός πληθυσμός του Χρυσαιοτού στα Στενά του Νέστου.

Καίριο πλήγμα στη μεγαλύτερη αποικία όρνων στην ηπειρωτική Ελλάδα. Δεν επαναλειτούργησε έκτοτε.

Τα νεκρά πουλιά που εντοπίστηκαν

22.2.2012: Δελτίο τύπου
Περιβαλλοντικό έγκλημα με διεθνείς διαστάσεις
στα Στενά του Νέστου

Αρκτούρος, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, Εταιρεία Προστασίας και Ανάπτυξης των Στενών του Νέστου, Εταιρία Προστασίας της Φύσης και Οικοανάπτυξης, Καλλιστώ, Φ. Δ. Δέλτα Νέστου και λιμνών Βιστωνίδας-Ισμαρίδας, και Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης.

15.3.2012: Επιστολή προς τους Υπουργούς Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Αρκτούρος, Αρχέλων, Δίκτυο Μεσόγειος SOS, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών, Εταιρεία Προστασίας και Ανάπτυξης των Στενών του Νέστου – Άγιος Κοσμάς, Εταιρεία Προστασίας της Φύσης και Οικοανάπτυξης, Καλλιστώ, Mom, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Φ.Δ. Δέλτα Νέστου και Λιμνών Βιστωνίδας – Ισμαρίδας, Φ. Δ. Οροσειράς Ροδόπης, WWF Ελλάς.

Ενημέρωση για το περιστατικό και αναλυτικό υπόμνημα με παρουσίαση του προβλήματος της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, διατύπωση προτάσεων, αίτημα για: λήψη μέτρων, συνεργασία και συνάντηση.

Κοινοποίηση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γραφείο Επιτρόπου και Γ.Δ. Περιβάλλοντος.
Βουλή των Ελλήνων, Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Προστασίας Περιβάλλοντος.
Γραμματείς και αρμόδιες υπηρεσίες ΥΠΕΚΑ και ΥΠΑΑΤ.
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης.
BirdLife Europe.
IUCN Species Survival Commission.
European Foundation for the Conservation of Vultures.
Balkan Vulture Action Plan.
World Working Group for Birds of Prey and Owls.
Royal Society for the Protection of Birds (RSPB).

Τέλη Ιουνίου 2012: Αναφορά προς τον Συνήγορο του Πολίτη

Λόγω της έλλειψης ανταπόκρισης εκ μέρους της Διοίκησης.

Αίτημα διαμεσολάβησης προς τους Υπουργούς.

Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Αρκτούρος, Αρχέλων, Δίκτυο Μεσόγειος SOS, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Καλλιστώ, Mom, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, WWF Ελλάς.

Σ.Τ.Π.: Άμεση ανταπόκριση – έντονο και σταθερό ενδιαφέρον

Να ενεργήσουν άμεσα και συλλογικά εντός 30 ημερών, να ορίσουν συνάντηση, να λάβουν μέτρα.

Να απαντήσουν και να ορίσουν συνάντηση.

Συμμετοχή στις συναντήσεις ΜΚΟ (ΜΦΙΚ)-Διοίκησης.

Επισήμανση κρίσιμων σημείων, διατύπωση απόψεων και συμπερασμάτων από τις συναντήσεις.

Επισήμανση της απουσίας του ΥΠΕΚΑ και αίτημα για ενημέρωση και διατύπωση απόψεων από τις υπηρεσίες του.

Υπενθύμιση αναπάντητων εγγράφων.

Σχολιασμός απόψεων που διατύπωσαν εν τω μεταξύ οι υπηρεσίες ΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ και ΕΛΓΑ, συναγωγή συμπερασμάτων, διατύπωση προτάσεων, αίτημα για ολοκληρωμένες απαντήσεις από τα αρμόδια υπουργεία για τη δημιουργία ενός συνεκτικού και ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης με ακριβείς αρμοδιότητες και τρόπο επέμβασης.

Συνεχής άσκηση πίεσης προς τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Δεκ. 2012: Κείμενο εργασίας

«Προτάσεις περιβαλλοντικών οργανώσεων και φορέων για την αντιμετώπιση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Ελλάδα»

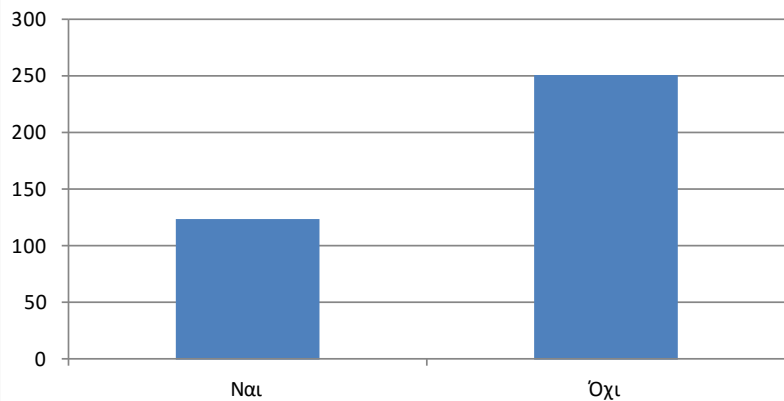
Ομάδα εργασίας: ANIMA, Αρκτούρος, ΕΕΠΦ, ΕΟΕ, Καλλιστώ, ΜΦΙΚ, WWF Ελλάς και ειδικοί εμπειρογνώμονες.

Σκοπός: ο σχεδιασμός και συντονισμός θεσμικών αλλαγών και προτάσεων για την αντιμετώπιση των θανατώσεων της άγριας πανίδας από δηλητηριασμένα δολώματα, καθώς και η ανάδειξη του προβλήματος πανελλαδικά και τοπικά.

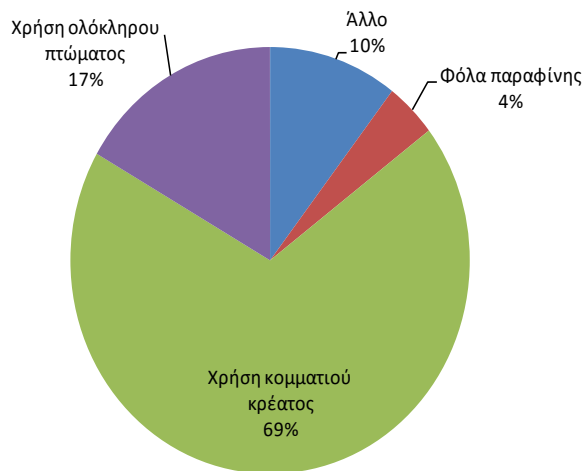
Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Χαρακτηριστικά των περιστατικών δηλητηριάσεων
- Εμπλεκόμενες κοινωνικές ομάδες
- Νομοθετικό πλαίσιο
- Προτάσεις

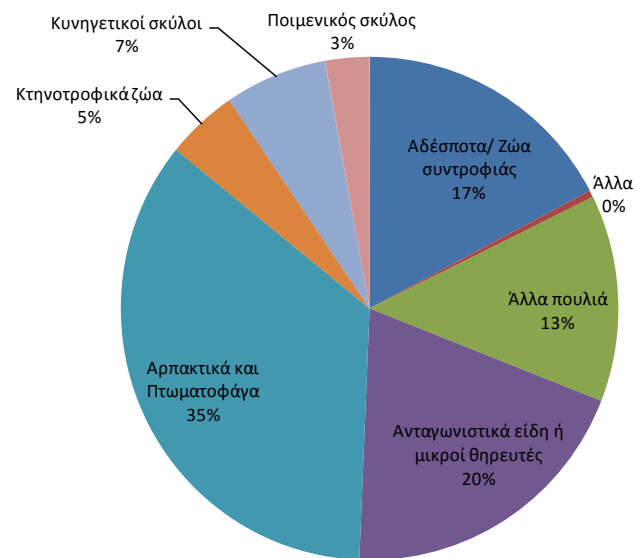
Τοξικολογική ανάλυση

Τύπος Δολώματος

Ομάδες πανίδας

Συναντήσεις εργασίας Μ.Κ.Ο. – Διοίκησης – Σ.Τ.Π.

Μ.Κ.Ο. (Μ.Φ.Ι.Κ.): Σύσταση της Εθνικής Ομάδας Εργασίας Ενάντια στη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων.

Απροθυμία (και αρχικά απουσία) του ΥΠΕΚΑ.

Απροθυμία του ΕΛΓΑ.

Θετική στάση του ΥΠΑΑΤ.

Σημαντικές εξελίξεις

30.1.2013: Προτάσεις προς τον ΕΛΓΑ για τη βελτίωση του συστήματος αποζημιώσεων στο ζωικό ή γεωργικό κεφάλαιο για ζημιές από είδη της άγριας πανίδας.

Φεβρουάριος 2013: Τροφοδοσία ταΐστρας και παρακολούθηση των αρπακτικών στα Στενά του Νέστου (ΕΕΠΦ).

Πολύ συχνές αναφορές περιστατικών δηλητηρίασης αρπακτικών πουλιών και άγριων θηλαστικών.

Οργανωτικά:

ΕΕΠΦ: Σημείο επαφής με ΣΤΠ και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προετοιμασία και φιλοξενία συναντήσεων, υποστήριξη συντονιστή.

ΕΟΕ: Συντονισμός της Εθνικής Ομάδας Εργασίας, επαφές με τη Διοίκηση.

Σημαντικές εξελίξεις

Σε συνέχεια της από 15.3.2012 επιστολής μας

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Αίτημα για διευκρινίσεις και πληροφορίες από την Ελλάδα [EU-Pilot file (3601/12/ENVI)].
- 27.9.2013: Άνοιγμα φακέλου (2013/4154) – επίσημη επιστολή προς την Ελλάδα (άρθ. 258 της Συνθήκης): Παραβίαση άρθ. 6 παρ. 2 και 7 της Οδ. 92/43/ΕΟΚ και αρθ. 2 και 5α της Οδ. 2009/147/ΕΚ.

Σημαντικές εξελίξεις

Κ.Υ.Α. «Θέσπιση Εθνικού Σχεδίου Δράσης με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος» (Β´ 1883/1.8.2013). Αφορά σε

- κατάρτιση στην ορθολογική χρήση γεωργικών φαρμάκων,
- διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού γνώσεων ορθολογικής χρήσης γεωργικών φαρμάκων,
- ενημέρωση του κοινού για τα γεωργικά φάρμακα,
- επιθεώρηση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού εφαρμογής γεωργικών φαρμάκων,
- ειδικά μέτρα για την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και του πόσιμου νερού,
- ειδικά μέτρα για τη μείωση της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων ή των κινδύνων τους σε ειδικές περιοχές,
- ειδικά μέτρα για το χειρισμό και την αποθήκευση των γεωργικών φαρμάκων και τη διαχείριση των συσκευασιών τους και του εναπομείναντος γεωργικού φαρμάκου και
- ολοκληρωμένη φυτοπροστασία.

Σημαντικές εξελίξεις

Άρθρο 19: Ενημέρωση του κοινού για τα γεωργικά φάρμακα και την αντιμετώπιση περιπτώσεων δηλητηριασμένων δολωμάτων από τη χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών.

Οδηγίες ΥΠΑΑΤ, 3^{ος}.2014:

- Διαχείριση ευρεθέντων δηλητηριασμένων δολωμάτων με γεωργικά φάρμακα.
- Πρώτες βοήθειες σε ζώα με δηλητηρίαση από γεωργικά φάρμακα.

(Δ/νση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, Δ/νση Υγείας Ζώων, Εθνική Ομάδα Εργασίας Ενάντια στη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων).

Σημαντικές εξελίξεις

ΥΠΑΑΤ, 17.7.14, προς Περιφέρειες, σε ανταπόκριση σε επιστολή (30.6.14) της Εθνικής Ομάδας Εργασίας:

- Διάθεση προϊόντων με δραστική ουσία Methomyl αποκλειστικά σε επαγγελματίες χρήστες και ηλεκτρονική καταγραφή των πωλήσεων.
- Άμεση ενημέρωση ΥΠΑΑΤ για κάθε περιστατικό δηλητηριάσεως ζώων από γεωργικά φάρμακα και διερεύνηση των καταστημάτων πώλησης με σκοπό τον εντοπισμό των υπευθύνων για την παράβαση.
- Υποβολή, μέχρι τις 31.12.14, από την παρασκευάστρια εταιρεία αναλυτικών καταστάσεων καταστημάτων όπου διατέθηκαν φυτοπροστατευτικά προϊόντα με δραστική ουσία methomyl, ώστε να ελεγχθούν από τις υπηρεσίες οι εγγραφές στην ψηφιακή υπηρεσία ηλεκτρονικής καταγραφής της λιανικής πώλησης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Σημαντικές εξελίξεις

17.9.2014: Συνάντηση με τη Γ.Γ. ΥΠΕΚΑ.

18.9.2014: Επιστολή προς Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Ενέργειες και παραλείψεις της ελληνικής Διοίκησης σχετικά με το περιστατικό δηλητηρίασης των αρπακτικών πουλιών στα Στενά του Νέστου - Η εκστρατεία των ΜΚΟ εναντίον της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Παράλληλες δράσεις και συνέργειες

- Πρόγραμμα LIFE-Φύση «Επείγοντα μέτρα για την εξασφάλιση της επιβίωσης του Ασπροπάρη» (LIFE10 NAT/BG/000152). Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, σε συνεργασία με την Βουλγαρική Ορνιθολογική Εταιρεία (BSPB), το WWF Ελλάς και την Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) σε δύο χώρες.
- LIFE+ Βιοποικιλότητα «Καινοτόμες Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές Περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (LIFE09 NAT/ES/000533). Ισπανική οργάνωση Gyraetus Foundation, με τη συνεργασία των πορτογαλικών οργανώσεων Quercus–Εθνική Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης και Κέντρο Μελέτης Ορνιθοπανίδας Ιβηρικής (CEAI), τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ και το Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης.
- Life Natura Themis: Κρητική Ομάδα Σκύλων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων (ΚΟΣ) (από τις 21 Ιουλίου 2016).

Συνήγορος του Πολίτη Κύκλος Ποιότητας Ζωής

ΠΟΡΙΣΜΑ

14 Νοεμβρίου 2016

Προς τους Υπουργούς
Περιβάλλοντος & Ενέργειας
Κύριο Γ. Σταθάκη
Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων
Κύριο Ε. Αποστόλου

Θέμα: Θανάτωση άγριων ζώων από την παράνομη χρήση
δηλητηριασμένων δολωμάτων

Συνήγορος του Πολίτη Κύκλος Ποιότητας Ζωής

«...Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη καλεί, κατά το άρθρ. 4 § 5 του ν.2477/97, τους αρμοδίους Υπουργούς Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων να διερευνήσουν συνολικά το ζήτημα με στόχο την εξάλειψη των φαινομένων παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και να παράσχουν πλήρεις, σαφείς και αιτιολογημένες απαντήσεις στην Ανεξάρτητη Αρχή.»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

30. 09. 2016

Βρυξέλλες,

SG-Greffe(2016)D/ **14292**

ΜΟΝΙΜΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Rue Jacques de Lalaing 19-21
1040 BRUXELLES
BELGIQUE

Θέμα: Αιτιολογημένη Γνώμη - Παράβαση αριθ. 2013/4154

Η Γενική Γραμματεία επισυνάπτει αιτιολογημένη γνώμη που απευθύνεται στην Ελληνική Δημοκρατία βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ

Για τον Γενικό Γραμματέα

Robert ANDRECS

Συνημμ. Έγγρ.: C(2016) 6201final

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 29.9.2016

2013/4154
C(2016)6201 final

ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΓΝΩΜΗ

απευθυνόμενη στην Ελληνική Δημοκρατία
δυνάμει του άρθρου 258 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
λόγω της κακής εφαρμογής των άρθρων 6 παράγραφος 2 και 7 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ
του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων
καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και του άρθρου 5(α) της οδηγίας
2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου
2009, περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών

LIFE14/GIE/GR/000026

«Promoting awareness of wildlife crime prosecution and liability for biodiversity damage in NATURA 2000 areas in Crete»

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Γιώργος Πολίτης
Γ.Γ. του δ.σ. της Ε.Ε.Π.Φ.
Δικηγόρος, Μ.Δ.Ε. (Πολ.-Χωρ., Ε.Μ.Π.)

Προστασία
της Φύσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ